

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/04909-1
Saksbehandler Anne Kristin Peersen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	05.02.2026

Oppretting av Klimaomstillingsfond Agder

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Hovedutvalg for næring, kultur og miljø vedtar opprettelse av *Klimaomstillingsfond Agder med* retningslinjene omtalt i saken.
2. Tilskuddet dekkes av avsatte midler i årsbudsjett for 2026 til Klimaomstillingsfond Agder, ansvar 500400, avdeling for næring og inkludering, og innarbeides i handlings- og økonomiplan.

Vedlegg

Sammendrag

Saken omhandler fylkestingets vedtak om å etablere et Klimaomstillingsfond i Agder. Fylkeskommunedirektøren foreslår at fondet skal brukes på kommunene i Agder. Fondet skal bidra til at kommunene lykkes med å utvikle og gjennomføre egne klimatiltak.

Fylkeskommunedirektøren foreslår videre at dette skal gjøres gjennom at Agder fylkeskommune deltar med veiledning, samarbeid og medfinansiering av klimatiltak.

Ordningen skal

- gå til kommuner i Agder
- gå til medfinansiering av klimatiltak på Agder.
- gi konkrete og målbare utslippsreduksjoner.
- prioritere medfinansiering av søknader til statlige ordninger.
- prioritere samarbeidstiltak mellom en eller flere kommuner
- brukes til å tilby gratis rådgivning til søknadsskriving til andre offentlige støtteordninger (maks ti timer per kommune).

Saksopplysninger

Agder fylkesting vedtok i behandling av årsbudsjett for 2026 og økonomiplan 2026-2029 å avsette 2 millioner kroner i 2026 til et Klimaomstillingsfond i Agder. Budsjettvedtaket spesifiserer følgende:

Fylkestinget etablerer et klimaomstillingsfond i Agder, og ber administrasjonen samle alle støtteordninger for utslippskutt som tidligere er vedtatt, der. Fylkestinget bevilger i tillegg 2 millioner kroner til fondet. Hovedutvalg for næring, kultur og miljø får fremlagt en sak med innretning på fondet og en oversikt over hvilke ordninger som eksisterer i dag og som kan tas inn i fondet.

Klimabudsjettet 2026 til Agder fylkeskommune består i dag av 44 tiltak som fylkeskommunen selv skal gjennomføre for å redusere egne utslipp og bidra til utslippskutt i regionen. Flesteparten av disse tiltakene er interne tiltak finansiert innenfor direktørområdene som har ansvar for å gjennomføre tiltakene over egne budsjett. Av tiltakene er det flere ordninger der eksterne regionale aktører kan søke om midler:

- Sirkulær Innovasjon
- Agder symbiose
- Grønn industri, energi og klima
- Energistimuleringstilskudd i landbruket
- Utarbeidelse av klima- og energiplaner til kommunene.
- Matregion Agder

Videre har Agder fylkeskommune i 2025 hatt et samarbeid med kommunene på Agder om nettløsning for energieffektivisering i boliger.

Agder fylkeskommune hadde i perioden 2020-2024 en klimaspesifikk støtteordning kalt «Klimasats Agder». Denne ordningen hadde til mål å støtte kommuner med søknadsskriving og gjennomføring av klimatiltak i kommunene.

Klimasatser en statlig tilskuddsordning administrert av Miljødirektoratet [Klimasats– støtte til klimatiltak - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/tema/klimasats-stotte-til-klimatiltak) . Ordningen gir støtte til kommuner og fylkeskommuner som vil:

- redusere klimagassutslipp
- gjennomføre lokale klimatiltak

- utvikle nye løsninger
- bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet

Klimasatsordningen pågår fortsatt og ble i 2025 bestemt videreført av Stortinget ut 2030. Klimasats er en ordning hvor det kan søkes støtte til tiltak der tilskuddet er utløsende for gjennomføring, og det kreves tydelig dokumentasjon av beregnet klimaeffekt.

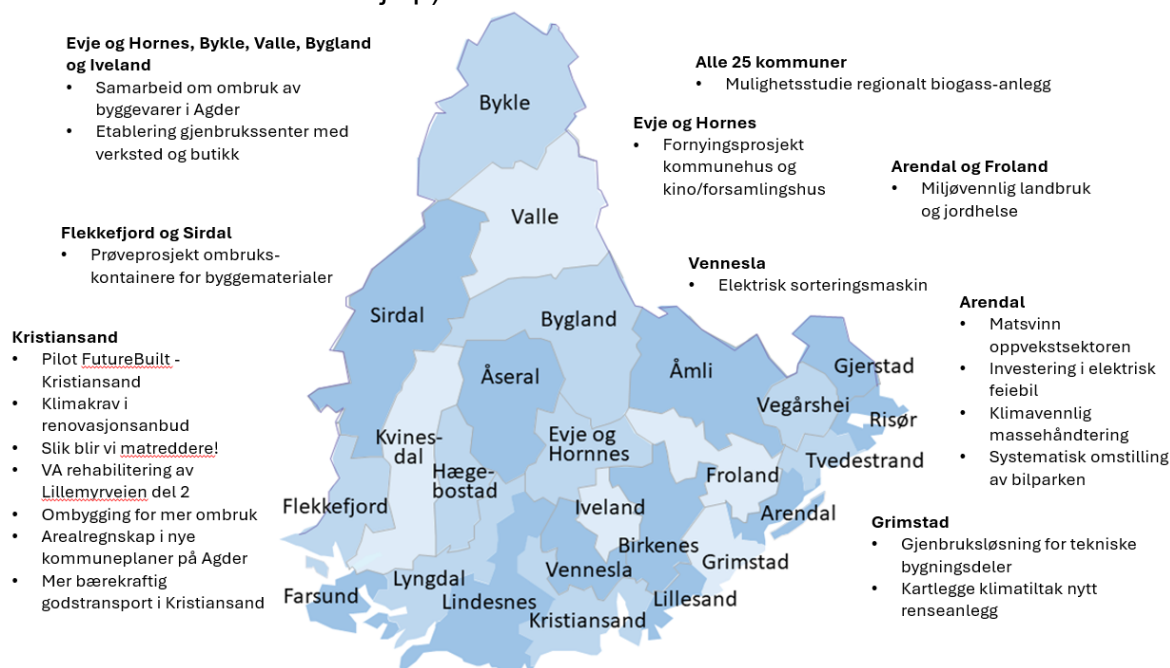
Klimasats Agder (2020-2024) var et regionalt klimaprojekt i regi av Agder fylkeskommune. Med mål om å få gjennomført klimatiltak i kommunene på Agder. Klimasats Agder var bygd opp som følger:

- Klimasats-uka – digitale fagmøter mellom kommuner og fagpersoner i fylkeskommunen. (areal, transport, bygg og anlegg, energi, sirkulær økonomi, mat, landbruk, og innkjøp)
- ti timer gratis konsulenthjelp per kommune til utvikling av Klimasats-søknader
- Støtte til gjennomføring (finansielt og arbeidsinnsats)

Ordningen var laget slik at det var kommunene selv som skulle eie, søke og gjennomføre klimatiltakene. Fylkeskommunen skulle kun være en medhjelper i utforming, innsending og gjennomføring. Bare klimatiltak som fikk støtte gjennom faglig evaluering av Klimasats nasjonalt fikk finansiell og faglig støtte fra Agder fylkeskommune. Det ble oppfordret til at kommunene i størst mulig grad skulle samarbeide.

Resultatet av arbeidet med Klimasats Agder viste seg vanskelig å evaluere i tonn CO2 reduksjoner, men ordningen gav gode resultater for støtte til gjennomføringen av Klimasatstiltak i Agder. Dette gjelder både for antall søknader som har fått støtte samt antall kommuner som har deltatt.

I 2024, som var siste år med Klimasats Agder, ble det søkt om 35 klimatiltak fra Agder. Alle 25 kommunene på Agder var med på en eller flere av disse. 20 klimatiltak fikk støtte gjennom Klimasats nasjonalt, med et samlet nasjonalt tilsagn på 28 mill. kroner. Samlet verdi på alle klimatiltakene var på over 100 mill. kroner. Agder fylkeskommunes ressursbruk gjennom ordningen Klimasats Agder var på 2,7 mill. kroner (her var 250 000 kroner innleie av konsulenthjelp).

Oversikt over 20 klimasatssøknader som ble innvilget i 2024 på Agder

I 2025, som var første år uten Klimasats Agder, fikk to kommuner med fire klimatiltak et samlet tilsagn på 4,6 mill. kroner fra den nasjonale Klimasatsordningen.

Vurderinger

Fylkeskommunedirektøren mener at de eksisterende regionale støtteordningene ikke bør innlemmes i Klimaomstillingsfondet. Disse ordningene har formål som ikke kun er rettet mot klimagassreduksjoner. Klimaomstillingsfondet bør derfor etableres som et nytt og tydelig avgrenset klimatiltak i klimabudsjettet for 2026.

Samarbeid er avgjørende for å nå klimamålene. Erfaringene fra samarbeid med Klimasats Agder har vist at det i dag finnes mange gode klimatiltak i kommunene. Kommunene på Agder leverte flere og bedre søknader, fikk høyere tildelinger og gjennomførte flere klimatiltak enn det nasjonale gjennomsnittet i 2024. Dette samsvarer også med Miljødirektoratets rapport «Optimalisering av Klimasats (2025)», som understreker at kommuner nasjonalt etterspør mer regional støtte til utvikling, søknadsskriving og gjennomføring av klimatiltak.

Kommunesektoren har samtidig begrenset kapasitet og en krevende økonomisk situasjon. Mange kommuner melder om utfordringer med å prioritere utvikling av klimatiltak når lovpålagte oppgaver må gå foran. Et regionalt fond kan være avgjørende for at gode klimatiltak faktisk realiseres, og fylkeskommunens støtte har ofte en utløsende effekt; én krone i kommunal egenandel kan utløse én krone regionalt og ytterligere to kroner gjennom Klimasats nasjonalt. Fylkeskommunedirektøren mener derfor at det bør opprettes et «Klimaomstillingsfond Agder» på 2 millioner kroner som skal rettes mot kommunene på Agder. Fondet bør ha en innretning i tråd med tidligere prosjekt «Klimasats Agder».

Andre argumenter for dette er:

- Det er kommunene som har kunnskap om behov for lokalt klimaarbeid på Agder.
- Fylkeskommunen har ansvar, som regional utviklingsaktør, å hjelpe kommunene med deres klimaarbeid.
- Det finnes allerede en god samarbeidsform for å jobbe på denne måten på Agder. Dette fører til lav grad av byråkrati og effektiv tids- og økonomiutnyttelse.
- Spesielt små kommuner sliter med ressurser og kompetanse til skriving og oppstart av klimatiltak.

Det anbefales at «Klimaomstillingsfond Agder» bør ha følgende retningslinjer:

- Kun kommuner i Agder kan søke midler
- Midlene skal gå til medfinansiering av klimatiltak på Agder
- Klimatiltakene skal gi konkrete og målbare utslippsreduksjoner
- Fondet prioriterer medfinansiering av søknader til statlige ordninger
- Samarbeids-klimatiltak mellom en eller flere kommuner skal prioriteres
- Fondet skal brukes til å tilby gratis rådgivning til søknadsskriving til andre offentlige støtteordninger (maks ti timer per kommune)
- Tilskudd fra fondet kan dekke inntil 50 prosent av kommunen(e)s egenfinansiering i klimatiltakene. Egenfinansiering omfatter bruk av egne midler og/eller egeninnsats (700 kroner per time).
- Løpende søknadsfrist

Følgende klimatiltak prioriteres ikke:

- Ordinære aktiviteter/drift/vedlikehold
- Allerede gjennomførte eller påbegynte klimatiltak
- Klimatiltak utenfor Agder

Søknadene skal leveres gjennom søknadsportalen www.regionalforvaltning.no.

Tilskudd på lavere beløp enn det som til enhver tid er grensen i delegeringsreglementet, legges samlet frem som orienteringssak for hovedutvalget for næring, kultur og miljø. Tilskudd på høyere beløp enn det som til enhver tid er grensen i delegeringsreglementet, skal vedtas politisk i hovedutvalget. Alle søkere skal få svar på sin søknad.

Regionplan Agder 2030

Regionplanen har som mål 55 prosent utslippsreduksjon innen 2030 og over 90 prosent innen 2050, samt omstilling til en mer sirkulær økonomi. Klimaomstillingsfondet er et direkte virkemiddel for å utløse lokale klimatiltak i samarbeid med de 25 kommunene i Agder.

Økonomiske konsekvenser

Tilskuddsordningen dekkes av avsatte midler i årsbudsjett for 2026, over ansvar 500 400, avdeling for næring og inkludering. Det er i årsbudsjettet for 2026 avsatt 2 millioner kroner til å utløse nye klimatiltak. Ordningen innarbeides videre i handlings- og økonomiplanen.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren foreslår at det opprettes et *Klimaomstillingsfond Agder med retningslinjene omtalt i saken*. Tilskuddet dekkes av avsatte midler i årsbudsjett for 2026 til Klimaomstillingsfond Agder, ansvar 500400, avdeling for næring og inkludering, og innarbeides i handlings- og økonomiplan.

Kristiansand, 19.01.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør næring, plan og kultur